

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2017 roku, w sprawie z wniosku G. C. z udziałem I. C. o podział majątku wspólnego o zapłatę Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi:

1. ustalił, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków G. C. i I. C. wchodzi nieruchomość położona w Ł. przy ulicy (...), objęta księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, o wartości 154.000 złotych,
2. dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków G. C. i I. C. w ten sposób, że opisaną w punkcie 1 nieruchomość przyznał na wyłączną własność G. C.,
3. zasądził od G. C. na rzecz I. C. kwotę 77.000 złotych tytułem spłaty, płatną w terminie 8 miesięcy od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności,
4. ustalił, iż każda ze stron ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie,
5. nieuiszczone koszty sądowe przeniósł na rachunek Skarbu Państwa.

W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Rejonowy wskazał, że strony zawarły związek małżeński w dniu 16 października 1993 roku, który został rozwiązany przez rozwód prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 27 czerwca 2001 roku.

W czasie trwania małżeństwa strony nabyły do majątku małżeńskiego wspólnego nieruchomość położoną w Ł. przy ulicy (...), objętą księgą wieczystą nr (...). Księgę wieczystą przedmiotowej nieruchomości założono w wyniku odłączenia części nieruchomości z innej nieruchomości. Podstawą wydzielenia odrębnej własności nieruchomości było orzeczenie sądu stwierdzające nabycie spadku oraz umowa darowizny i sprzedaży. Zgłoszona do podziału nieruchomość, jako jedyny majątek dorobkowy stron pochodził w 1/4 części z darowizny dla nich dokonanej przez matkę wnioskodawcy, a w 3/4 części z tytułu zakupu udziałów od B. T..

Wnioskodawca ma na utrzymaniu troje dzieci. Dwoje pozostaje w rodzinie zastępczej u dziadka S. K., najmłodszy syn zamieszkuje wraz z ojcem i jego konkubiną w mieszkaniu, którego najemcą jest partnerka wnioskodawcy. Wnioskodawca jest osobą bezrobotną, bez prawa do zasiłku. Jego konkubina także pozostaje bez pracy, jej źródłem utrzymania jest zasiłek z MOPS w wysokości 283 zł. Syn wnioskodawcy uzyskuje alimenty z Funduszu Alimentacyjnego w kwocie 450 zł oraz zasiłek rodzinny w wysokości 106 zł miesięcznie. Wnioskodawca łoży na dwóch pozostałych synów alimenty w kwocie 240 zł miesięcznie. G. C. z prac dorywczych uzyskuje około 300 – 400 zł miesięcznie, korzysta z pomocy rodziny. Innego majątku nie posiada. Wnioskodawca w latach 2001 – 2009 przebywał na rencie. W 2011 roku doznał urazu kręgosłupa, który rzutuje na jego życie zawodowe do dziś. Ma zaplanowany zabieg operacyjny.

Uczestniczka jest zatrudniona na umowę o pracę, z której uzyskuje dochód miesięczny około 1.000 zł. Jest prowadzona przeciwko niej egzekucja komornicza.

Strony nie zgłosiły innych składników majątku do podziału.

Nieruchomość położona w Ł. przy ulicy (...) przedstawia wartość rynkową według stanu z dnia 30 sierpnia 2001 roku według cen z czerwca 2016 roku, 154.000 zł. Teren na którym posadowiona jest nieruchomość jest w pełni uzbrojony w sieci infrastruktury miejskiej, energetyczną, wodociągową, kanalizacyjną i gazowniczą. Jego zużycie techniczne oceniono na wartość 31 – 50 %.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o zebrane dowody, przede wszystkim dokumenty w postaci aktu notarialnego, odpisu z księgi wieczystej oraz w zakresie ustalenia wartości nieruchomości oparł się na opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości, która nie była kwestionowana przez strony.

Sąd I instancji nie dał wiary w całości zeznaniom świadka A. S., w zakresie w jakim zeznawał on na okoliczność wartości rynkowej spornej nieruchomości jak i w zakresie rozliczeń między stronami. Jego zeznania są sprzeczne z ustalonym przez biegłego stanem faktycznym, nie wynikają także z załączonych do akt sprawy dokumentów. Nadto treść zeznań świadka w wielu miejscach była wewnętrznie sprzeczna.

Sąd Rejonowy uznał także, że nie przedstawia wartości dowodowej kserokopia umowy pożyczki, przedstawiona przez uczestniczkę, z uwagi na fakt, iż nie została przedstawiona w oryginale, nawet pomimo wezwania, nadto zeznania uczestniczki i świadka, który rzekomo udzielił tejże pożyczki budziły wątpliwości co do ich wiarygodności. Jak wynikało z treści aktu notarialnego, wartość sprzedanej działki równała się 15.000 zł, nie zaś 50.000 zł czy też 80.000 zł jak wskazywała uczestniczka i świadek.

Sąd I instancji oddalił wniosek dowodowy uczestniczki o udzielenie siedmiodniowego terminu na zgłoszenie wniosków dowodowych, tj. zeznań świadków – sąsiadów stron, gdyż wniosek ten zmierzał wyłącznie do przedłużenia postępowania.

Dokonując oceny tak ustalonego stanu faktycznego, na wstępie Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na fakt, że stosownie do treści art. 43 § 1 k.r.o. oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Okoliczność ta była niekwestionowana w niniejszym postępowaniu, w związku z czym udziały G. C. i I. C. zostały uznane za równe.

Sąd Rejonowy ustalił, że ostatecznie jedynym dorobkiem stron, podlegającym podziałowi jest nieruchomość posadowiona w Ł., przy ulicy (...), zabudowana domem jednorodzinny, parterowy, drewniany, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą nr (...). Sąd I instancji nie był bowiem w stanie ustalić żadnych pozostałych przedmiotów majątkowych które jakoby wchodziły również w skład majątku dorobkowego, albowiem sama uczestniczka, zeznając, nie potrafiła wskazać co tak naprawdę w jej ocenie winno jeszcze podlegać podziałowi w niniejszym postępowaniu. Ograniczyła się jedynie do wskazania ogólnikowo, że były mąż zabrał ze wspólnej nieruchomości „wszystko”, nie wymieniając jednakże żadnych konkretnych składników majątku. Z kolei, jak wynikało z treści zeznań wnioskodawcy, zabrał on ze wspólnego domu jedynie rzeczy osobiste jak ubrania i obrączkę, lodówkę i miniwieżę, a także samochód marki W. o wartości około 100 zł, w chwili obecnej zeżłomowany.

Konkludując, Sąd Rejonowy uznał, że w skład majątku stron wchodzi jedynie w/w nieruchomość położona w Ł. przy ulicy (...). Fakt wejścia przedmiotowego składnika do majątku wspólnego małżonków wykazany został przedstawionym odpisem księgi wieczystej oraz umową darowizny i sprzedaży. Wartość przedmiotowych aktywów wchodzących w skład majątku wspólnego wynosiła łącznie 154.000 zł i została ustalona w oparciu o niekwestionowaną opinię biegłego sądowego z zakresu szacunku nieruchomości.

Wnioskodawca wniósł o przyznanie przedmiotu podziału na jego wyłączną własność, do czego Sąd I instancji przychylił się uznając, że zaproponowany przez niego sposób podziału wyrażał dbałość o interesy obojga uczestników postępowania. Wnioskodawca zobowiązał się do sprzedaży przedmiotowej nieruchomości, a uzyskaną w ten sposób kwotę podzielić między byłych małżonków po połowie. Sąd Rejonowy uznał, że jest to jedyny sposób uzyskania zaspokojenia roszczeń przez strony. Nadto na decyzję Sądu I instancji miała także wpływ okoliczność, że na uczestniczcze postępowania ciężą egzekucje komornicze, co pozwala sądzić, iż w razie wejścia przez nią w wyłączne posiadanie nieruchomości, zostanie ona zajęta na poczet zaległości uczestniczki, co uniemożliwi wnioskodawcy uzyskanie należnej mu części majątku wspólnego.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd I instancji dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków G. C. i I. C. w ten sposób, że przedmiotową nieruchomość przyznał na wyłączną własność G. C., a także zasądził od G. C. na rzecz I. C.

kwotę 77.000 zł tytułem spłaty. Sąd Rejonowy, wyważając interes obydwu stron, postanowił odroczyć termin spłaty na 8 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. ustalając, że każda ze stron ponosi koszty w swoim zakresie oraz art. 100 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w postępowaniu cywilnym przenoszą nieuiszczone koszty sądowe na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła uczestniczka zaskarżając je w całości. Postanowieniu skarżąca zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na wydane orzeczeni:

a. art. 217 § k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o udzielenie terminu do złożenia dalszych wniosków dowodowych w postaci przesłuchania świadków w osobach sąsiadów uczestniczki, podczas gdy mieli oni istotne informacje dla rozstrzygnięcia toczącego się postępowania,

b. art. 233 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodu w postaci zeznań świadka A. S. nie dając im wiary w zakresie rozliczeń uczestników na poczet podziału majątku wspólnego,

c. art. 233 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodu w postaci przesłuchania uczestniczki nie dając wiary w zakresie rozliczeń uczestników na poczet podziału majątku wspólnego;

2. błędy w ustaleniach faktycznych, mające wpływ na wydane orzeczenie polegające na przyjęciu przez Sąd I instancji, że jedynym składnikiem majątku wspólnego uczestników była nieruchomości położona w Ł. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o nr (...) prowadzona przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, podczas gdy do majątku wspólnego uczestników należało również wyposażenie domu w postaci m.in. sprzętów AGD i RTV i mebli.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez:

1. ustalenie, że w skład majątku wspólnego uczestników postępowania wchodzi:

a. nieruchomości położona w Ł. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o nr (...) prowadzona przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi,

b. ruchomości w postaci telewizora, lodówki, windy S. oraz 200 zł z tytułu sprzedaży samochodu osobowego Wartburg wszystkich powyższych o łącznej wartości 154.260 zł;

2. dokonanie podziału majątku wspólnego w ten sposób, że:

a. własność nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o nr (...) prowadzona przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi przyznać uczestniczce, bez obowiązku spłaty na rzecz wnioskodawcy,

b. własność majątku wspólnego wskazanego w pkt 1b przyznać na własność wnioskodawcy, z obowiązkiem spłaty na rzecz uczestniczki w wysokości 130 zł,

3. ustalić, że każda ze stron ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie,

4. nieuiszczone koszty sądowe przenieść na rachunek Skarbu Państwa;

ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto wniosła o zasądzenie kosztów nieodpłatnej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce z urzędu w postępowaniu przed Sądem II instancji, albowiem koszty te nie zostały pokryte w całości, ani w części.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od uczestniczki na jego rzecz kosztów postępowania w obu instancjach oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki okazała się częściowo zasadna.

Zgodzić się bowiem należy, że Sąd Rejonowy dokonując podziału majątku stron niniejszego postępowania błędnie przyjął, że jedynym składnikiem majątku wspólnego była nieruchomości położona w Ł. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o nr (...) prowadzona przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi. Jak wynika bowiem z protokołu rozprawy z dnia 8 czerwca 2017 r. ruchomości w postaci telewizora, lodówki, wieży S., wierzytelności w kwocie 200 zł z tytułu sprzedaży samochodu osobowego marki W., o łącznej wartości 260 zł (protokół – k. 236-241). Sąd I instancji jednakże, dokonując ustalenia stanu majątkowego uczestników postępowania w sposób całkowity pominął w/w ruchomości z uwagi na ich znikomą wartość. Takie niepełne ustalenie składników masy majątkowej przez Sąd Rejonowy uznać należy za błędne, bowiem ostatecznie prowadziło do pokrzywdzenia uczestniczki niniejszej sprawy.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 §1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie orzekając jak w punkcie 1 sentencji.

W pozostałym zakresie apelacja uczestniczki nie zasługiwała na uwzględnienie z powodów podniesionych poniżej.

W pierwszej kolejności rozważenia wymagał zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. Zarzut ten jest bezzasadny. Aby skutecznie go podnieść skarżący powinien wskazać, jaki konkretnie dowód mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd uznał za wiarygodny i mający moc dowodową albo za niewiarygodny i niemający mocy dowodowej, i w czym przy tej ocenie przejawia się naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2002 r. sygn. I CKN 132/01, Lex nr 53144). Kwestionowanie dokonanej przez Sąd oceny dowodów nie może polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, korzystnej dla skarżącego oceny materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2002 r. sygn. II CKN 572/99, Lex nr 53136). Stwierdzić także należy, że jeżeli z materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27 września 2002 r. sygn. II CKN 817/00, Lex nr 56906). Apelacja tak wymaganych zarzutów nie przedstawia i nie wykazuje, aby ocena dowodów oraz oparte na niej wnioski były dotknięte powyższymi uchybieniami. Uzasadnienie apelacji sprowadza się do przedstawienia własnego stanowiska strony skarżącej korzystnego dla niej w oparciu o dokonanie pozytywnej dla uczestnika oceny materiału dowodowego. Nie jest to wystarczające do wykazania naruszenia omawianego przepisu. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy dokonał w sprawie prawidłowej oceny dowodów, które stanowiły podstawę ustalonego przez ten Sąd stanu faktycznego sprawy. Ustalenia te są całkowicie prawidłowe i brak jest podstaw do ich zakwestionowania.

Nie zasługuje także na uwzględnienie podnoszony w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o udzielenie terminu do złożenia dalszych wniosków dowodowych w postaci przesłuchania świadków w osobach sąsiadów uczestniczki, podczas gdy mieli oni istotne informacje dla rozstrzygnięcia toczącego się postępowania.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Rejonowy prawidłowo oddalił wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków – sąsiadów stron. Należy zauważyć, że skuteczność zarzutu naruszenia przez Sąd

rozpoznający sprawę dyspozycji art. 227 k.p.c. ma rację bytu jedynie w takiej sytuacji, gdy wykazane zostanie, że Sąd przeprowadził dowód na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie i ta wadliwość postępowania dowodowego mogła mieć wpływ na wynik sprawy, bądź też gdy Sąd odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, wadliwie oceniając, iż nie mają one takiego charakteru (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 listopada 2008 r., II PK 47/08, Lex nr 500202, z dnia 11 lipca 2012 r., II CSK 677/11, Lex nr 1228438, z dnia 4 października 2012 r., I CSK 124/12, Lex nr 1250552; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 maja 2005 r., III CK 548/04, Lex nr 151666; z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, Lex nr 52753). Wskazać także należy, że przepis art. 227 k.p.c. ma zastosowanie przed podjęciem rozstrzygnięć dowodowych i przewiduje uprawnienie Sądu do selekcji zgłaszanych dowodów, jako skutku dokonanej oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć. Dowody, które nie odpowiadają tym kryteriom Sąd jest uprawniony pominąć (art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy uznać należy, że Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że przeprowadzenie wnioskowanego dowodu z przesłuchania świadków – sąsiadów stron postępowania było bezcelowe i prowadziłyby do zbędnego przedłużenia postępowania. Wskazać bowiem należy, że okoliczności, na które mieliby zeznawać w/w świadkowie zostały już ustalone w toku postępowania.

Z uwagi na powyższe apelacja we wskazanym zakresie podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. jako niezasadna.

O kosztach z tytułu udzielenia uczestnicze pomocy prawnej z urzędu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. nr 167 poz. 1398 ze zm.) oraz § 16 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 8 w zw. z § 8 pkt 6 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2016 r. poz. 1714 ze zm.).

Na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy ustalił, że każdy z uczestników ponosi we własnym zakresie koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.